

USTAWA

z dnia 2015 r.

o szkodach łowieckich, ubezpieczeniach obowiązkowych od szkód łowieckich, Łowieckim Funduszu Odszkodowawczym oraz o zmianie niektórych ustaw.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady tworzenia i funkcjonowania Łowieckiego Funduszu Odszkodowawczego,
- 2) podmioty odpowiedzialne za gospodarkę Łowieckim Funduszem Odszkodowawczym,
- 3) sposób wyłaniania zakładu ubezpieczeń zawierającego umowy obowiązkowego ubezpieczenia od szkód łowieckich,
- 4) zasady zawierania i wykonywania umowy w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia dzierżawców i zarządców odwodów łowieckich oraz Skarbu Państwa od szkód łowieckich pomiędzy Łowieckim Funduszem Odszkodowawczym a ubezpieczycielem,
- 5) zasady wyliczania i opłacania przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich oraz Skarb Państwa składek z tytułu zawarcia obowiązkowego ubezpieczenia od szkód łowieckich,
- 6) zasady wypłat odszkodowań za szkody łowieckie oraz podmioty odpowiedzialne za ich wynagradzanie,
- 7) sposób postępowania przy zgłaszaniu szkód łowieckich, ich szacowaniu oraz wypłacie odszkodowań,

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) cena rynkowa – to średnia cena netto skupu danego płodu rolnego w gminie, powiecie lub

- województwie, a w przypadku braku skupu na danym terenie, w najbliższym miejscu skupu,
- 2) dzierżawca lub zarządca obwodów łowieckich – to podmioty określone w art. 28 ustawy Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, 1247, z 2014 r. poz. 228, 951),
 - 3) jakość uprawy rolnej – stopień w jakim uprawa prowadzona jest zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej, w skali – słaba, średnia, dobra i bardzo dobra,
 - 4) jakość płodu rolnego – opis cech płodu rolnego określany w skali – słaba, średnia, dobra i bardzo dobra,
 - 5) łowiecki rok gospodarczy – rok liczony od dnia 01 kwietnia danego roku kalendarzowego do 31 marca roku następnego,
 - 6) odszkodowanie – kwota uzyskana przez właściciela lub posiadacza uprawy rolnej lub płodów rolnych od ubezpieczyciela z tytułu szkody łowieckiej,
 - 7) płody rolne – naturalne, nieprzetworzone, produkty upraw rolnych poddane zabiegom konserwacji złożone w sterty, stogi lub kopce,
 - 8) poszkodowany – właściciel lub posiadacz uprawy rolnej lub płodu rolnego, w której wystąpiły szkody łowieckie,
 - 9) stan uprawy rolnej – to opisowe porównanie prowadzonej uprawy względem Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej,
 - 10) szkoda łowiecka – szkoda wyrządzona przez dziki, łosie, jelenie, danielle i sarny w uprawach rolnych lub płodach rolnych,
 - 11) ubezpieczenie od szkód łowieckich - umowa obowiązkowego ubezpieczenia od szkód łowieckich zawarta pomiędzy ubezpieczycielem a Łowieckim Funduszem Odszkodowawczym,
 - 12) ubezpieczony – dzierżawca i zarządca obwodu łowieckiego oraz Skarb Państwa,
 - 13) uprawa rolna – uprawa: zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, łąk, pastwisk, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych,
 - 14) wydajność uprawy rolnej z hektara – wysokość plonu głównego przeliczona na jednostkę powierzchni wyrażoną w hektarach,

Art. 3. Ochroną ubezpieczeniową od szkód łowieckich objęci są ubezpieczeni w zakresie określonym w rozdziale 4, którzy opłacą obowiązkowe składki do ubezpieczenia od szkód

łowieckich.

Art. 4. Odszkodowania za szkody łowieckie wypłaca się ze środków zgromadzonych przez ubezpieczyciela, pochodzących ze składek ubezpieczonych oraz środków własnych ubezpieczyciela.

Art. 5. 1. Skarb Państwa odpowiada za szkody łowieckie wyrządzone przez gatunki objęte całoroczną ochroną.

2. Skarb Państwa odpowiada za szkody łowieckie w uprawach rolnych lub płodach rolnych założonych na gruntach, które nie wchodzą w skład obwodów łowieckich.

3. Skarb Państwa odpowiada za szkody łowieckie wyrządzone przez gatunki których odstrzał jest wstrzymany na podstawie odrębnych przepisów, powstałe w okresie obowiązywania zakazu.

4. Za szkody, o których mowa w ust. 1 i 3, wyrządzane na obszarach:

1) obwodów łowieckich leśnych - odszkodowania wypłaca Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe ze środków budżetu państwa;

2) obwodów łowieckich polnych i obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich - odszkodowania wypłaca zarząd województwa ze środków budżetu państwa.

5. Za szkody, o których mowa w ust. 2, odszkodowania wypłaca zarząd województwa ze środków budżetu państwa.

6. Oględzin i szacowania szkód, o których mowa w ust. 4 i 5, dokonują przedstawiciele podmiotów właściwych do wypłaty odszkodowania.

Rozdział 2

Łowiecki Fundusz Odszkodowawczy

Art. 6. Tworzy się Łowiecki Fundusz Odszkodowawczy zwany dalej „Funduszem”.

Art. 7. Fundusz gromadzi obowiązkowe składki płacone przez ubezpieczonych, zwane dalej „środkami finansowymi”, na pokrycie składki ubezpieczeniowej od szkód łowieckich, które

przekazuje na rzecz ubezpieczyciela.

Art. 8. 1. Środkami finansowymi zgromadzonymi w Funduszu dysponuje Polski Związek Łowiecki, zwany dalej „dysponentem funduszu”.

2. Środki Funduszu pochodzą ze składek ubezpieczonych gromadzonych na wydzielonym koncie.

Art. 9 1. Dysponent Funduszu reprezentuje ubezpieczonych w czynnościach związanych z zawarciem ubezpieczenia od szkód łowieckich z wyłonionym ubezpieczycielem lub ubezpieczycielami, a w szczególności:

- 1) powołuje Komisję do Spraw Oceny Ofert Ubezpieczeniowych złożonych w toku postępowania przetargowego określonego w Rozdziale 3;
- 2) zawiera w ich imieniu umowę ubezpieczenia od szkód łowieckich z wyłonionym ubezpieczycielem;
- 3) przekazuje w ich imieniu składki na poczet ubezpieczenia od szkód łowieckich w terminach wynikających z umowy ubezpieczenia;

Art. 10. Dysponent Funduszu przekazuje środki, o których mowa w art. 8 ust. 2, na rzecz ubezpieczyciela, po zawarciu umowy ubezpieczenia, w terminach i kwocie z niej wynikających.

Art. 11. Ubezpieczeni dokonują wpłat składek o których mowa w art. 18, 23-25, do Funduszu do dnia 1 grudnia każdego roku kalendarzowego.

Art. 12. 1. Dysponent Funduszu powołuje Komisję do Spraw Oceny Ofert Ubezpieczeniowych, zwaną dalej "Komisją", celem rozpatrzenia złożonych ofert i wyłonienia ubezpieczyciela lub ubezpieczycieli.

2. Komisja liczy 7 członków.

3. W skład Komisji wchodzi po jednym przedstawicielu wskazanym przez:

- 1) ministra właściwego do spraw rolnictwa;
- 2) ministra właściwego do spraw środowiska;
- 3) Polską Izbę Ubezpieczeń;

- 4) Krajową Radę Izb Rolniczych;
 - 5) Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz
 - 6) dwóch przedstawicieli wskazanych przez Polski Związek Łowiecki.
4. Obsługę organizacyjno-techniczną oraz prawną Komisji zapewnią dysponent Funduszu.

Rozdział 3

Tryb i sposób wyłaniania ubezpieczyciela

Art. 13. 1. Komisja powołana zgodnie z art. 12 przy wyborze ubezpieczyciela lub ubezpieczycieli stosuje tryb zapytania o cenę, o którym mowa w dziale II rozdziale 3 oddziale 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, 984, 1047, 1473, z 2014 r. poz. 423, 768, 811, 915, 1146, 1232.).

2. Komisja dokonuje oceny oferty uwzględniając:

- 1) wysokością składki ubezpieczeniowej;
- 2) szczegółowe warunki ubezpieczenia upraw rolnych i płodów rolnych;
- 3) proponowaną wysokość kwoty ubezpieczenia szkód łowieckich;
- 4) obszar objęty zakresem działania zakładu ubezpieczeń;
- 5) posiadanie przez ubezpieczyciela zaplecza technicznego, doświadczenia oraz specjalistów w zakresie możliwości szacowania i likwidacji zgłoszonych szkód.

Art. 14. 1. Dysponent Funduszu zawiera z wybranym ubezpieczycielem lub ubezpieczycielami, umowę w sprawie objęcia ubezpieczeniem szkód łowieckich w terminie do dnia 1 grudnia.

2. Ubezpieczyciel wykonujący działalność gospodarczą w zakresie ubezpieczeń zainteresowany zawarciem umowy przedstawia ofertę w terminie do dnia 15 września roku poprzedzającego rok, na który ma być zawarta umowa.

3. Oferta ubezpieczyciela powinna zawierać:

- 1) nazwę, siedzibę i adres zakładu ubezpieczeń;
- 2) zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego albo dokument potwierdzający notyfikację prowadzenia na terenie Rzeczypospolitej

- Polskiej działalności - w przypadku podmiotów zagranicznych;
- 3) opinię Komisji Nadzoru Finansowego o sytuacji finansowej;
 - 4) warunki ubezpieczenia upraw rolnych i płodów rolnych;
 - 5) proponowaną wysokość kwoty za ubezpieczenie szkód łowieckich;
 - 6) określenie obszaru objętego zakresem działania zakładu ubezpieczeń;
 - 7) informację o dotychczasowej działalności na rynku ubezpieczeń w rolnictwie;
 - 8) warunki likwidacji szkód łowieckich.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Art. 15. W przypadku nie wyłonienia ubezpieczyciela w postępowaniu, o którym mowa w art. 13, jego prawa i obowiązki przejmuje dysponent funduszu.

Rozdział 4

Zakres ubezpieczenia

Art. 16. Ubezpieczenie od szkód łowieckich obejmuje szkody łowieckie powstałe w następstwie zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej-

Art. 17. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, ogólne warunki umów obowiązkowego ubezpieczenia upraw rolnych lub płodów rolnych od szkód łowieckich, mając na uwadze:

- 1) rodzaj ubezpieczenia i jego przedmiot;
- 2) prawa i obowiązki każdej ze stron umowy ubezpieczenia;
- 3) zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń;
- 4) sposób ustalania i opłacania składki ubezpieczeniowej;

- 5) tryb i warunki dokonania zmiany umowy ubezpieczenia zawartej na czas określony;
- 6) przesłanki i terminy wypowiedzenia umowy przez każdą ze stron, a także tryb i warunki wypowiedzenia, jeżeli ogólne warunki ubezpieczenia przewidują taką możliwość.

Rozdział 5

Udział Skarbu Państwa w ubezpieczeniu szkód łowieckich

Art. 18. 1. Skarb Państwa jako właściciel zwierzyny, w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie, ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za szkody łowieckie.

2. Składka ubezpieczeniowa Skarbu Państwa na pokrycie szkód łowieckich wynosi 50% kwoty wypłaconych odszkodowań przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich w poprzednim łowieckim roku gospodarczym.

Art. 19. 1. Składka, o której mowa w art. 18 ust. 2 wypłacana jest ze środków budżetu państwa ustalonych w ustawie budżetowej, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw środowiska.

2. Wpłata składki, o której mowa w ust. 1, dokonywana jest na rachunek bankowy Funduszu.

Art. 20. 1. Minister właściwy do spraw środowiska sprawuje kontrolę nad:

1) realizacją umowy, o której mowa w art. 15 ust. 1 w zakresie jej zgodności z przepisami ustawy i przepisami ustawy o finansach publicznych (Dz. U. 2013 poz. 885tj., 2013 poz. 938, poz. 1646, 2014 poz. 379, poz. 911.)

2) prawidłowym wydatkowaniem środków gromadzonych przez Funduszu.

2. Czynności kontrolne są wykonywane przez kontrolującego po okazaniu legitymacji służbowej oraz doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez ministra właściwego do spraw środowiska.

3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera w szczególności:

- 1) podstawę prawną do wykonywania kontroli;
- 2) oznaczenie organu kontroli;

- 3) datę i miejsce jego wystawienia;
- 4) imię i nazwisko kontrolującego oraz numer jego legitymacji służbowej;
- 5) nazwę kontrolowanego;
- 6) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 7) datę rozpoczęcia i przewidywany termin zakończenia kontroli;
- 8) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji;
- 9) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego.

4. Czynności kontrolne obejmują

- 1) sprawdzenie dokumentów u ubezpieczyciela, w szczególności zawartych ubezpieczeń oraz sprawozdań z ilości szkód łowieckich i wypłaconych za nie odszkodowań,
- 2) sprawdzenie dokumentacji będącej w posiadaniu dysponenta Funduszu.

5. Osoba wykonująca czynności kontrolne może:

- 1) żądać pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli;
- 2) sporządzać kopie oraz wyciągi z dokumentów związanych z przedmiotem kontroli

oraz zabezpieczać te dokumenty.

6. Osoba wykonująca czynności kontrolne sporządza z przebiegu tych czynności protokół.

7. Protokół podpisuje osoba wykonująca czynności kontrolne oraz podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciel.

8. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciela, protokół podpisuje tylko osoba wykonująca czynności kontrolne, dokonując w protokole stosownej adnotacji o odmowie podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciela i przyczyn odmowy.

9. Do kontroli działalności gospodarczej ubezpieczyciela w zakresie zawierania i wykonywania umów, o których mowa w przepisach niniejszej ustawy, stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U.2013 poz. 672 tj. poz. 675, poz. 983, poz. 1036, poz. 1304, poz. 1238, poz. 1650, 2014 poz. 822).

Art. 21. 1. Składka, o której mowa w art. 9 wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, lub pobrana nienależnie podlega niezwłocznie zwrotowi do Funduszu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

2. Do należności wraz z odsetkami od zaległości z tytułu dopłat, wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych nienależnie stosuje się odpowiednio przepisy działu III i IV ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U.2012.poz. 749 tj. poz. 848, poz. 1101, poz. 1342, poz. 1529, 2013 poz. 1027, poz. 1036, poz. 1145, poz. 1149, poz. 1313, poz. 1289, 2014 poz.183, poz. 567, poz. 915)
3. Uprawnienia organu podatkowego określone w ustawie, o której mowa w ust. 2, przysługują ministrowi właściwemu do spraw środowiska.
4. Do spraw nieuregulowanych ustawą dotyczących rozliczenia środków na wyrównanie stosuje się przepisy ustawy o finansach publicznych dotyczące dotacji.
5. Do egzekucji należności, o których mowa w ust. 2, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 6

Ubezpieczenie dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego od szkód łowieckich i wysokość obowiązkowej składki

Art. 22. 1. Wniosek o objęcie ubezpieczeniem od szkód łowieckich jest składany przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich do Funduszu.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien w szczególności zawierać:

- 1) dane adresowe i nazwę wnioskodawcy;
- 2) powierzchnię obwodu łowieckiego po wyłączeniach zgodnie z art. 26 ustawy Prawo łowieckie,
- 3) nazwę województwa i numer obwodu łowieckiego.

3. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku, o którym mowa z ust.1, biorąc pod uwagę lokalizację obwodu łowieckiego oraz zasadę wyliczania składki ubezpieczeniowej.

Art. 23. 1. Składka płacona przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich wynosi równowartość 70% łącznej kwoty wypłaconych odszkodowań za szkody łowieckie w poprzednim łowieckim roku gospodarczym.

2. Jeżeli na terenie dzierzawionych lub zarządzanych obwodów łowieckich nie występowały szkody łowieckie w poprzednim łowieckim roku gospodarczym lub kwota wypłaconych odszkodowań wynosiła mniej niż równowartość 20% wartości tusz zwierzyny grubej pozyskanej w poprzedzającym łowieckim roku gospodarczym, dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich obowiązani są do wpłaty składki w wysokości stanowiącej równowartość 20% wartości tusz zwierzyny grubej pozyskanej w poprzedzającym łowieckim roku gospodarczym.

Art. 24. 1. W przypadku nieusprawiedliwionego niezrealizowania przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego rocznego planu łowieckiego w zakresie pozyskania dzików, łosi, jeleni, danieli i saren, składka płacona przez nich na rzecz Funduszu ulega zwiększeniu o wysokość procentu brakującego do realizacji planu pozyskania wykazanego w rocznym planie łowieckim.

2. Kwota składki, o której mowa w ust. 1, płatna jest do Funduszu w terminie do dnia 1 grudnia, po zakończeniu łowieckiego roku gospodarczego.

Art. 25. 1. Dzierżawca obwodu lub zarządca obwodu łowieckiego, który nie dopełnił obowiązku złożenia wniosku o objęcie ubezpieczeniem od szkód łowieckich lub nie uiścił składki, o której mowa w art. 23, w terminie określonym w art. 11 ust. 1 na rzecz Funduszu, obowiązany jest wnieść opłatę za niespełnienie tego obowiązku.

2. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, stanowi równowartość w złotych 5 euro od 1 ha powierzchni dzierzawionego lub zarządzanego obwodu łowieckiego, ustalaną przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia 31 grudnia roku poprzedniego.

3. Opłata za niespełnienie obowiązku zawarcia ubezpieczenia jest wnoszona na rzecz Funduszu.

4. Fundusz ma prawo dochodzenia niezapłaconej opłaty na drodze sądowej, a następnie w sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

Rozdział 7

Zasady współdziałania właścicieli i posiadaczy upraw rolnych lub płodów rolnych w ograniczaniu rozmiaru szkód łowieckich

Art. 26. 1. Właściciel lub posiadacz upraw rolnych lub płodów rolnych współdziała z dzierżawcami lub zarządcami obwodów łowieckich w zabezpieczeniu upraw rolnych lub płodów rolnych przed szkodami łowieckimi.

2. Współdziałanie polega w szczególności na:

- 1) podejmowaniu działań wspólnie z dzierżawcami lub zarządcami obwodów łowieckich w zakresie zabezpieczenia zagrożonych upraw rolnych lub płodów rolnych poprzez stosowanie dozwolonych prawem zabiegów technicznych, biologicznych lub chemicznych oraz partycypacji w kosztach związanych z wykonaniem tych zabiegów,
- 2) umożliwieniu swobodnego dostępu do gruntów rolnych, upraw rolnych i płodów rolnych celem możliwości odstraszenia dzików, łosi, jeleni, danieli i saren oraz pilnowania i ewentualnego wykonywania polowania,
- 3) zezwalaniu na usytuowanie na swoich gruntach rolnych urządzeń łowieckich, w celu ograniczenia liczebności populacji zwierząt i szkód łowieckich przez nie wyrządzanych,
- 4) zabezpieczeniu wspólnie z dzierżawcami lub zarządcami obwodów łowieckich gruntów rolnych, upraw rolnych lub płodów rolnych poprzez stosowanie urządzeń odstraszających, tymczasowych grodzień upraw lub płodów rolnych w okresie występowania szkód łowieckich oraz partycypację w kosztach związanych z wykonaniem tych zabiegów.

Art. 27. Właściciele lub posiadacze upraw rolnych lub płodów rolnych, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, celem uchronienia się od groźby wystąpienia szkody łowieckiej mogą bez konieczności uzyskania odpowiednich zezwoleń w obrębie własnej nieruchomości i na terenie oddalonym nie dalej niż 100 m od niej:

- 1) stosować produkty i urządzenia służące odstraszaniu dzików, łosi, jeleni, danieli i saren,
- 2) płoszyć dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny.

Rozdział 8

Sposób postępowania przy szacowaniu szkód łowieckich oraz zasady dokonywania wypłat odszkodowań za szkody łowieckie

Art. 28. 1. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego informuje właściwego miejscowo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz właściwą terytorialnie izbę rolniczą o ubezpieczycielu odpowiedzialnym za szacowanie szkód łowieckich.

2. Właściciel lub posiadacz gruntu rolnego, u którego powstała szkoda łowiecka, zgłasza ją, w formie pisemnej, w terminie 7 dni od dnia jej powstania, osobie wskazanej przez ubezpieczyciela.

3. Ubezpieczyciel jest obowiązany do prowadzenia rejestru zgłoszonych szkód łowieckich, o których mowa w ust. 2, z podziałem na obwody łowieckie w każdym województwie.

Art. 29. 1. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób postępowania przy zgłaszaniu szkód łowieckich w uprawach rolnych lub płodach rolnych, wzór protokołu szacowania szkody, wzór zgłoszenia szkody łowieckiej, a także terminy wypłat odszkodowań, określając obowiązek szacowania wstępnego, ostatecznego oraz obszar uszkodzonej uprawy rolnej, wielkość uszkodzonych płodów rolnych, uwzględniając podmioty biorące udział w postępowaniu oraz udokumentowanie szkody, rodzaj uprawy rolnej oraz płodów rolnych, a także zapewniając ciągłość prowadzenia prac agrotechnicznych i zapewnienie produkcji rolnej.

2. Protokół szacowania, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) dane adresowe poszkodowanego,
- 2) dane adresowe dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego,
- 3) dane adresowe szacującego szkodę,
- 4) gatunek zwierząt który wyrządził szkodę;
- 5) rodzaj uprawy lub płodu rolnego;
- 6) stan i jakość uprawy lub jakość płodu rolnego;
- 7) obszar całej uprawy lub szacunkową masę zgromadzonego płodu rolnego;
- 8) obszar uprawy, która została uszkodzona lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;

- 9) procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze;
- 10) potencjalny plon z 1 ha lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;
- 11) rozmiar szkody;
- 12) cenę plonu lub płodu rolnego przyjęta do wyliczenia wysokości odszkodowania;
- 13) wysokość nieponiesionych kosztów zbioru, transportu i przechowywania;
- 14) wysokość odszkodowania.

Art. 30. 1. Wstępne szacowanie szkody łowieckiej, zwane dalej "ogłędzinami", oraz ostatecznego szacowania szkody łowieckiej dokonują upoważnieni przedstawiciele ubezpieczyciela, zwani dalej "szacującymi", przy udziale poszkodowanego albo jego pełnomocnika, przedstawiciela dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego zwanych dalej „stronami”, oraz na żądanie jednej ze stron, przedstawiciela właściwej terytorialnie izby rolniczej.

2. Pełnomocnikowi, o którym mowa w ust. 1, pełnomocnictwa udziela się na piśmie.

3. Ubezpieczyciel zawiadamia pisemnie strony o terminie ogłędzin lub ostatecznego szacowania szkody nie później niż na 2 dni przed ich dokonaniem, a za porozumieniem stron - w terminie krótszym.

4. Nieobecność zawiadomionych prawidłowo stron nie wstrzymuje dokonania ogłędzin oraz ostatecznego szacowania szkody.

5. Z ogłędzin lub ostatecznego szacowania szkody, szacujący sporządzają protokół, zwany dalej "protokołem", który podpisują szacujący, strony oraz przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej, jeżeli uczestniczył w tej czynności.

6. Gdy strony są nieobecne lub odmawiają podpisania protokołu, szacujący zamieszcza o tym informację w protokole, z podaniem przyczyny braku podpisu.

7. Strony mogą wnieść zastrzeżenia do protokołu.

Art. 31. 1. Ostateczne szacowanie szkody w uprawach poprzedza się dokonaniem jednokrotnych ogłędzin.

2. Ogłędzin nie dokonuje się w przypadku szkód:

- 1) w płodach rolnych;
- 2) wyrządzonych przez dziki na łąkach i pastwiskach;

3) w uprawach, jeżeli szkoda powstała i została zgłoszona bezpośrednio przed sprzętem uszkodzonej uprawy rolnej lub w jego trakcie.

3. Oględzin dokonuje się w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

4. Podczas oględzin ustala się:

- 1) gatunek zwierząt, który wyrządził szkodę;
- 2) rodzaj, stan i jakość uprawy rolnej;
- 3) obszar całej uprawy rolnej;
- 4) szacunkowy obszar uprawy rolnej, która została uszkodzona;
- 5) szacunkowy procent zniszczenia uprawy rolnej na uszkodzonym obszarze.

Art. 32. 1. Ostatecznemu szacowaniu podlegają straty ilościowe i jakościowe powstałe w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia uprawy lub płodów rolnych.

2. Odszkodowanie z tytułu strat nie obejmuje utraconych korzyści, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć gdyby szkoda nie wystąpiła.

3. Ostatecznego szacowania szkody oraz ustalenia wysokości odszkodowania dokonuje się najpóźniej na dzień przed sprzętem uszkodzonej lub zniszczonej uprawy, a za porozumieniem stron w dniu zbioru, a w przypadku uszkodzonego lub zniszczonego płodu rolnego - w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

4. O terminie planowanego sprzętu uszkodzonej uprawy rolnej poszkodowany jest obowiązany powiadomić szacującego w formie pisemnej, w terminie 7 dni przed zamierzonym sprzętem.

5. Ostatecznego szacowania szkody wyrządzonej przez dziki na łąkach i pastwiskach dokonuje się w przypadku szkody wyrządzonej:

- 1) poza okresem wegetacyjnym - przed rozpoczęciem wegetacji w kolejnym roku, w terminie umożliwiającym doprowadzenie uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego;
- 2) w okresie wegetacyjnym - w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

6. Podczas ostatecznego szacowania szkody ustala się:

- 1) gatunek zwierząt który wyrządził szkodę;
- 2) rodzaj uprawy rolnej lub płodu rolnego;
- 3) stan i jakość uprawy rolnej lub jakość płodu rolnego;
- 4) obszar całej uprawy rolnej lub szacunkową masę zgromadzonego płodu rolnego;

- 5) obszar uprawy rolnej , która została uszkodzona lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;
- 6) procent zniszczenia uprawy rolnej na uszkodzonym obszarze;
- 7) potencjalny plon z 1 ha lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego;
- 8) rozmiar szkody;
- 9) wysokość odszkodowania.

7. Ustalenia rozmiaru szkody dokonuje się poprzez:

- 1) pomnożenie obszaru uprawy rolnej, która została uszkodzona, oraz procentu jej zniszczenia, a następnie pomnożenie tak uzyskanej powierzchni zredukowanej oraz plonu z 1 ha - w przypadku szkód w uprawach;
- 2) ustalenie szacunkowej masy uszkodzonego płodu rolnego - w przypadku szkód w płodach rolnych.

8. Wysokość odszkodowania za szkody łowieckie ustala się, mnożąc rozmiar szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego, a w przypadku gdy nie jest prowadzony skup - cenę rynkową z dnia ostatecznego szacowania szkody, w rejonie powstania szkody. Wysokość odszkodowania pomniejsza się odpowiednio o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania.

9. Wysokość odszkodowania za szkody łowieckie wyrządzonej przez dziki na łąkach i pastwiskach ustala się na podstawie wartości utraconego plonu (masy zielonej lub siana) w danym sezonie wegetacyjnym oraz kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego; koszty te wlicza się na podstawie aktualnych cen prac agrotechnicznych oraz wartości rynkowej nasion niezbędnych do wysiania.

10. Wysokości odszkodowania, o której mowa w ust. 8 i 9, pomniejszana jest o 10% udział własny poszkodowanego.

11. Nieuprzątnięcie płodów rolnych z uszkodzonej uprawy po dokonaniu ostatecznego szacowania szkody wyklucza możliwość ponownego szacowania szkody w przypadku dalszego zwiększenia się szkody.

Art. 33. Przy ostatecznym szacowaniu szkody w uprawach rolnych wymagających zaorania odszkodowania ustala się, jeżeli szkoda powstała:

- 1) w okresie do dnia 15 kwietnia - w wysokości 25 %,
- 2) w okresie od dnia 16 kwietnia do dnia 20 maja - w wysokości 40 %,

3) w okresie od dnia 21 maja do dnia 10 czerwca - w wysokości 60 %,

4) w okresie od dnia 11 czerwca - w wysokości 85 %

kwoty obliczonej w sposób określony w art. 32 ust. 7.

Art. 34. W przypadku gdy pomiędzy ubezpieczycielem a właścicielem lub posiadaczem upraw rolnych lub płodów rolnych, dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego powstał spór o wysokość wynagrodzenia za szkody łowieckie, strony mogą zwrócić się do właściwego ze względu na miejsce powstałej szkody łowieckiej organu gminy: wójta, burmistrza lub prezydenta w celu mediacji dla polubownego rozstrzygnięcia sporu.

Art. 35. Wypłaty odszkodowań dokonuje ubezpieczyciel w terminie trzydziestu dni od dnia sporządzenia protokołu ostatecznego szacowania szkody.

Art. 36. 1. Przepisy art. 30-33 stosuje się odpowiednio do:

- 1) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta objęte całoroczną ochroną w uprawach rolnych i płodach rolnych;
- 2) szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta, o których mowa w art. 1 pkt. 1 ustawy, na obszarach nie wchodzących w skład obwodów łowieckich;
- 3) szacowania szkód wyrządzonych przez gatunki których odstrzał jest wstrzymany na podstawie odrębnych przepisów, powstałe w okresie obowiązywania zakazu
- 4) wypłaty odszkodowań za szkody, o których mowa w pkt 1, 2 oraz 3.

2. W przypadku Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe obowiązki związane z szacowaniem szkód w uprawach i płodach rolnych wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną oraz wyrządzonych przez gatunki których odstrzał jest wstrzymany na podstawie odrębnych przepisów, powstałe w okresie obowiązywania zakazu oraz wypłat odszkodowań za nie, wykonuje właściwe nadleśnictwo.

Art. 37. Odszkodowanie nie przysługuje:

- 1) osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa jako deputaty rolne na gruntach leśnych;

- 2) właścicielom lub posiadaczom uszkodzonych upraw rolnych, którzy nie dokonali ich sprzętu w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym regionie, określonego przez sejmik województwa w drodze uchwały;
- 3) właścicielom lub posiadaczom uszkodzonych gruntów rolnych, upraw rolnych lub płodów rolnych, którzy nie zrealizowali dyspozycji zawartych w art. 26;
- 4) za szkody łowieckie powstałe w płodach rolnych złożonych w sterty, stogi i kopce, w bezpośrednim sąsiedztwie lasu;
- 5) za szkody łowieckie w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych;
- 6) za szkody łowieckie powstałe, mimo iż możliwe było podjęcie działań zmierzających do uchronienia się od ich wystąpienia, bądź też ich ograniczenie w szczególności poprzez działania o których mowa w art.26 i 27,
- 7) za szkody łowieckie powstałe w uprawach rolnych lub płodach rolnych, jeśli działalność ta została założona w miejscu, w którym z uwagi na występujące uwarunkowania przyrodnicze nie jest możliwe podejmowanie skutecznych działań zmierzających do ich uniknięcia bądź ograniczenia, a podmiot prowadzący taką działalność wiedział lub mógł się dowiedzieć o istniejących uwarunkowaniach;
- 8) za szkody łowieckie powstałe w uprawach rolnych lub płodach rolnych, jeśli działalność ta wykonywana jest w sposób naruszający regulujące ją przepisy prawa, wykonywana jest bez stosownego zezwolenia lub w sposób naruszający jego warunki,
- 9) za szkody łowieckie powstałe w uprawach rolnych lub płodach rolnych na terenach o których mowa w art. 26 pkt. 6¹ ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, 1247, z 2014 r. poz. 228, 951).

Art. 38. 1. Poszkodowany, któremu ubezpieczyciel odmówił przyznania odszkodowania lub nie podpisał ostatecznego protokołu szacowania szkody, w terminie 30 dni od otrzymania decyzji odmawiającej przyznania odszkodowania lub sporządzenia protokołu ostatecznego opisu i szacowania szkody, może wnieść pozew do sądu. Po upływie tego terminu uprawnienie do uzyskania odszkodowania wygasa.

¹ projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo łowieckie oraz innych ustaw zgłoszony przez grupę posłów w dniu 26 września 2014 roku.

2. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego, który nie zgadza się z wysokością odszkodowania w terminie 30 dni od sporządzenia protokołu ostatecznego opisu i szacowania szkody może wnieść pozew do sądu. Po upływie tego terminu uprawnienie do zaskarżenia kwoty odszkodowania wygasa. Wniesienie pozwu nie wstrzymuje wypłaty odszkodowania.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 39. Uchyla się rozdział 9 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, 1247, z 2014 r. poz. 228, 951)

Art. 40. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych dokonuje się następujących zmian:

1) w art. 4 dodaje się pkt 5 w następującym brzmieniu:

„5) ubezpieczenie dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich od szkód łowieckich, o których mowa w ustawie z dniao ubezpieczeniach obowiązkowych od szkód łowieckich, Łowieckim Funduszu Odszkodowawczym oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Art. 41. 1. Nie zakończone postępowania sądowe prowadzone są na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. Szacowania szkód nie zakończone przed wejściem w życie ustawy prowadzone są na podstawie dotychczasowych przepisów.

3. Do momentu objęcia ochroną ubezpieczeniową upraw i płodów rolnych odszkodowania wypłacane są na dotychczasowych zasadach.

Art. 42. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 49 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie zachowują moc do czasu wydania nowych

przepisów wykonawczych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy w zakresie w jakim nie są sprzeczne z ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 43. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy o szkodach łowieckich, ubezpieczeniach obowiązkowych od szkód łowieckich, Łowieckim Funduszu Odszkodowawczym oraz o zmianie niektórych ustaw

Łowiectwo w Polsce jest jednym z elementów ochrony środowiska przyrodniczego, który realizowany jest poprzez ochronę zwierząt łownych i gospodarowanie ich populacjami w zgodzie z zasadami ekologii i zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej.

Jedną z podstaw funkcjonowania polskiego modelu łowiectwa jest to, że zwierzęta łowne w stanie wolnym stanowią własność Skarbu Państwa i są dobrem ogólnonarodowym, czyli de facto całego społeczeństwa. Własnością dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego staje się z chwilą ich pozyskania w obwodzie łowieckim zgodnie z przepisami prawa, a w przypadku terenów nie wchodzących w skład obwodów łowieckich stanowi dalej własność Skarbu Państwa. Łowieckie gospodarowanie zwierzyną prowadzone jest w dzierzawionych lub zarządzanych obwodach łowieckich. Podstawą tej gospodarki są roczne plany łowieckie, które sporządzane są przez dzierżawców lub zarządców, opiniowane przez organy samorządu terytorialnego i zatwierdzane przez Administrację Lasów Państwowych.

Zasady odpowiedzialności i wynagradzania szkód czynionych przez grupę zwierząt łownych: dziki, łosie, jelenie, daniele i sarny nie wynikają z ogólnych zasad prawa cywilnego, lecz uregulowane są innymi aktami prawnymi, stanowiąc prawo szczególne określane jako *lex specialis derogat legi generali*. Ustawodawca normując przepisy prawa szczególnego w zakresie odpowiedzialności za skutki funkcjonowania populacji zwierząt dzikich, ograniczył zakres przedmiotowy i podmiotowy odpowiedzialności do kilku gatunków zwierząt (dziki, łosie, jelenie, daniele, sarny) oraz wskazał ewentualnych podmiotów przejmujących odpowiedzialność za szkody, jak również przedstawił procedury związanych z szacowaniem uszkodzeń i wypłatą odszkodowań z tego tytułu.

Odpowiedzialność za szkody łowieckie w uprawach rolnych i płodach rolnych na przełomie ostatnich dziesięcioleci ulegała dość znacznym modyfikacjom. Od wypłacania odszkodowań tylko przez Skarb Państwa, poprzez model mieszany z różnym procentowym udziałem Skarbu Państwa, aż do całkowitego przekazania tego obowiązku przez Skarb Państwa

na rzecz dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich. Obecnie problematyka ta regulowana jest zapisami ustawowymi zawartymi w rozdziale 9 ustawy – Prawo łowieckie. W świetle tych zapisów dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich obowiązani są do wynagradzania szkód wyrządzonych:

1. w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny,
2. przy wykonywaniu polowania.

Akty wykonawcze wydane na podstawie upoważnienia ustawowego uzupełniają zakres tej problematyki.

Obecne uwarunkowania prawne zawarte w ustawie z 13 października 1995 roku – Prawo łowieckie sprawiają, że z całej procedury odpowiedzialności i szacowania szkód wyłączony został w całości czynnik państwowy, pomimo prawnej własności zwierzyny w stanie wolnym, czyli zwierzyny wyrządzającej szkody w uprawach rolnych i płodach rolnych. Sama rola Państwa jako prawnego właściciela zwierzyny w procedurach likwidacji szkód ogranicza się niemal wyłącznie do kwestii szczegółowego uregulowania sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłaty odszkodowań, jak również problematyki ograniczania potencjalnie rodzących się sporów i konfliktów na tym tle oraz dodatkowo do odpowiedzialności za szkody na terenach niewchodzących w skład obwodów łowieckich.

Tego rodzaju konstrukcja prawna odbiega zupełnie od judykatury zawartej w kodeksie cywilnym, gdzie forma odpowiedzialności za szkody definiowana jest na dwóch płaszczyznach. Jedną z nich jest tzw. odpowiedzialność kontraktowa *ex contractu*, w której mamy do czynienia z odpowiedzialnością z tytułu nie wywiązania się lub nienależytego wywiązania się z zawartej umowy. Wówczas na stronie, która nie wywiązała się z zawartego zobowiązania ciąży obowiązek zadośćuczynienia (naprawienia) powstałej szkody. Drugą formą odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność deliktowa *ex delicto*, w której kwestie odpowiedzialności uzależnione są od wykazania winy lub ewentualnie wykazania znacznego zaniedbania, a tym samym spowodowania lub dopuszczenia do powstania szkody. Przy tego rodzaju reżimie odpowiedzialności, musi istnieć związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem i sprawcą szkody a samym faktem jej zaistnienia, jak również należy przede wszystkim wskazać sprawcę szkody.

W przypadku odpowiedzialności za szkody w uprawach i płodach rolnych żadna z opisanych form odpowiedzialności nie znajduje zastosowania. Ta forma odpowiedzialności definiowana jest jako odpowiedzialność obiektywna, co oznacza, iż jej przejęcie nie jest

uzależnione zarówno od wzajemnych umów, jak również nie wynika z ewentualnej winy lub zaniedbania dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego na terenie, którego zwierzęta wyrządziły szkodę. Tak skonstruowana konstrukcja prawna, sprawia, iż opisana forma odpowiedzialności jest swoistą modyfikacją koncepcji odpowiedzialności definiowanej w ujęciu cywilistycznym, zawężoną zarówno przedmiotowo, jak i podmiotowo w ten sposób, aby jej zakres dostosować do specyfiki szkód wyrządzanych przez zwierzynę w uprawach i płodach rolnych. Zawężenie podmiotowe prowadzi do sytuacji, w której całość odpowiedzialności za szkody w uprawach rolniczych scedowana jest na podmioty prowadzące gospodarkę łowiecką w administracyjnie wydzielonych terenach tj. w obwodach łowieckich, które są przez te podmioty dzierżawione lub zarządzane. Samej dzierżawy obwodów łowieckich lub oddania ich w zarząd nie należy jednak utożsamiać z dzierżawą gruntów, które położone są w obrębie obwodu. Jest to dzierżawa prawa do prowadzenia gospodarki łowieckiej, w tym prawa do polowania na tych terenach na zwierzęta, które z mocy prawa są własnością Skarbu Państwa, a nie właściciela gruntu. Tego rodzaju uwarunkowania prawne sprawiają, że nie ma większego znaczenia, jaki podmiot jest prawnym właścicielem terenu, na którym prowadzone są zabiegi gospodarki łowieckiej, a także, a może przede wszystkim nie jest potrzebna formalna zgoda prawnego właściciela terenu na prowadzenie tego rodzaju zabiegów. Jednocześnie w żaden sposób nie narusza to ewentualnych postanowień wynikających z ograniczenia prawa własności zawartego w art. 64 ust. 3 Konstytucji RP. Przedmiotowe zawężenie odpowiedzialności za szkody w uprawach i płodach rolnych związane jest z ustawowym zapisem art. 46 ustawy – Prawo łowieckie, z którego wynika, że dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich ponoszą odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez pięć enumeratywnie wymienionych gatunków zwierzyny tj. dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny. W przypadku szkód wyrządzonych przez inne gatunki zwierząt łownych żaden akt prawny nie wskazuje ewentualnych podmiotów odpowiedzialnych za ich wynagradzanie. Jednocześnie prawodawstwo łowieckie, w uzasadnionych przypadkach dopuszcza możliwość zdefiniowania prawnego statusu gatunku jako zwierzęcia łownego, objętego całorocznym okresem ochronnym. Znamienitym tego przykładem jest kilkunastoletnie moratorium, którym objęty został łoś. W tego rodzaju sytuacjach ustawa – Prawo łowieckie wprost definiuje, iż za szkody wyrządzone przez gatunki łowne objęte całorocznym okresem ochronnym, odpowiedzialność ponosi prawny właściciel zwierzyny w stanie wolnym, czyli Skarb Państwa.

Po okresie prawie 20 lat regulowania bardzo ważnego zagadnienia szkód łowieckich dokonywanych przez zwierzęta łowne: dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w rozdziale 9 ustawy Prawo łowieckie i wynikających z niej doświadczeń należało stworzyć odrębną ustawę, która tą problematykę rozwiązała by całościowo i dostosowała do zmieniającej się dynamicznie sytuacji. W ostatnich latach obserwowany jest dość dynamiczny wzrost wypłacanych kwot odszkodowań z tytułu szkód dokonywanych przez zwierzęta łowne: dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w uprawach rolnych i płodach rolnych przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, jak również przez Skarb Państwa. Przez okres ostatnich 10 lat kwota wypłaconych odszkodowań przez dzierżawców obwodów łowieckich z tytułu szkód łowieckich zwiększyła się ponad dwukrotnie.

Dane dotyczące powierzchni zredukowanej upraw rolnych uszkodzonych przez zwierzynę oraz wypłaconych odszkodowań.

Łowiecki rok gospodarczy	Powierzchnia zredukowana upraw w obwodach dzierżawionych i zarządzanych przez PZŁ w ha	Kwota wypłaconych odszkodowań w obwodach dzierżawionych i zarządzanych przez PZŁ (w tys. zł)	Kwota wypłaconych odszkodowań we wszystkich obwodach łowieckich - dane GUS (w tys. zł)
2009/2010	27433,00	40345,00	49513,90
2010/2011	29440,00	46850,00	57376,20
2011/2012	27406,00	46722,00	56998,03
2012/2013	26200,00	57212,00	68510,40
2013/2014	30475,00	63660,00	75278,00
Średnia:	28190,80	50957,8	61535,31

Koszty związane z likwidacją szkód to nie tylko koszty wypłaconych odszkodowań. W skład tych kosztów wchodzi również dojazdy (niejednokrotnie odległe) szacujących na uszkodzone uprawy, jak również społeczny czas poświęcony na te czynności. Średni czas szacowania jednej szkody łowieckiej w skali kraju kształtuje się na poziomie 2.45 godz., zaś średnia odległość

dojazdu kształtuje się na poziomie ok. 40 km. Koszty te, jako tzw. koszty towarzyszące ponoszone są przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich.

Dane dotyczące obwodów łowieckich.

Rok	Liczba kół łowieckich	Liczba obwodów dzierżawionych przez koła łowieckie	Powierzchnia ogółem w tys. ha	W tym grunty leśne w tys. ha	Procent lesistości obwodów łowieckich
2010	2533	4727	25335,8	7590,7	30,0
2011	2535	4730	25369,1	7607,1	30,0
2012	2536	4725	25401,8	7645,8	30,1
2013	2541	4703	25506,5	7708,8	30,2
2014	2550	4696	25254,6	7559,9	31,3

Dane dotyczące liczby obwodów łowieckich w poszczególnych województwach w roku 2014

Województwo	Liczba kół łowieckich w roku 2014	Liczba obwodów łowieckich w roku 2014	Powierzchnia ogółem w tys. ha.	W tym grunty leśne	lesistość obwodów łowieckich w %
Dolnośląskie	200	347	1544,4	533,3	34,5
Kujawsko-pomorskie	177	279	1657,0	430,4	26,0
Lubelski	119	309	1971,5	452,3	22,9
Lubuski	112	234	1253,8	606,5	48,4
Łódzkie	173	305	1560,0	355,7	22,8
Małopolskie	199	196	931,6	299,2	32,1
Mazowieckie	363	602	3095,0	725,7	23,4
Opolskie	72	130	660,0	176,4	26,7
Podkarpackie	118	250	1469,2	545,2	37,1
Podlaskie	95	380	2112,6	685,4	32,4
Pomorskie	132	250	1283,8	531,8	41,4

Śląskie	176	262	1162,7	444,0	38,2
Świętokrzyskie	95	170	841,2	262,6	31,2
Warmińsko-mazurskie	116	272	1654,4	419,1	25,3
Wielkopolskie	255	505	2640,5	556,8	21,1
Zachodniopomorskie	148	205	1416,9	535,5	37,8
Razem	2 550	4 696	25 255	7 560	501

Dane dotyczące liczby szkód w poszczególnych latach i spraw sądowych w obwodach dzierzawionych przez koła łowieckie.

Lp.	Łowiecki rok gospodarczy	Liczba zgłoszonych szkód	Liczba spraw skierowanych do sądów	Liczba spraw wygranych przez rolników	Procent spraw w sądzie pozytywnie rozstrzygniętych dla rolnika	Procent spraw w sądzie względem szacowanych szkód %
1	2010/11	60 059,00	79	27	34,2	0,13
2	2011/12	57 715,00	109	36	33,0	0,19
3	2012/13	60 657,00	106	29	27,4	0,17
4	2013/14	63 162,00	110	20	18,2	0,17
5	Średnia	60 398,25	101	28	28,2	0,17

Skala wyzwań wiążących się z rozwojem gospodarki rolnej i gospodarki łowieckiej wskazuje na potrzebę uchwalenia odrębnego aktu ustawy.

Celem projektowanej ustawy jest:

- 1) wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia od wystąpienia szkód łowieckich dokonywanych przez zwierzęta łowne: dziki, łosie, jelenie, danielę, sarny;
- 2) określenie podmiotów, które zostaną objęte tym ubezpieczeniem;
- 3) sposobu wyłonienia zakładu ubezpieczeń;
- 4) określenie zakresu obowiązkowego ubezpieczenia;
- 5) powołanie podmiotu Łowieckiego Funduszu Odszkodowawczego;
- 6) uregulowanie procedury zgłaszania szkód łowieckich;

- 7) uregulowanie procedury szacowania szkód łowieckich;
- 8) rozładowanie napięć społecznych;
- 9) zobiektywizowanie szacowania szkód łowieckich.

Podstawową potrzebą i celem uchwalenia ustawy o szkodach łowieckich, ubezpieczeniach obowiązkowych od szkód łowieckich, Łowieckim Funduszu Odszkodowawczym oraz o zmianie niektórych ustaw jest wyodrębnienie i usystematyzowanie mechanizmów na styku gospodarki rolnej i łowieckiej.

2. Wskazanie różnic pomiędzy dotychczasowym i projektowanym stanem organizacyjnym

Obecnie ustawa – Prawo łowieckie określa m.in. podmioty odpowiedzialne za oględziny i szacowanie oraz wynagradzanie szkód łowieckich, komu nie przysługuje odszkodowanie. W/w ustawa bardzo ogólnie określa współdziałanie właścicieli i posiadaczy gruntów rolnych i leśnych z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich, jak również zasady mediacji w przypadku powstania sporu co do wysokości wynagrodzenia za szkody. Upoważnia ministra ds. środowiska, w porozumieniu z ministrem ds. rolnictwa do określenia w drodze rozporządzenia całości procedur związanych z szacowaniem szkód w uprawach i płodach rolnych.

Projektowana ustawa o szkodach łowieckich, ubezpieczeniach obowiązkowych od szkód łowieckich, Łowieckim Funduszu Odszkodowawczym oraz o zmianie niektórych ustaw ma na celu doprowadzenie do stabilizacji stanu prawnego prowadzącego do wynagradzania szkód łowieckich, jego przejrzystości i trwałości.

W obecnym stanie prawnym ubezpieczenie od szkód łowieckich jest dobrowolne. Projekt ustawy wprowadza obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia od szkód łowieckich – ubezpieczenie obowiązkowe (**art. 3 projektu**). Nakłada taki obowiązek na dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, a więc na te podmioty, które obecnie dokonują szacowania wielkości szkód łowieckich, ich wyliczenia oraz dokonują wypłaty kwoty odszkodowania na rzecz poszkodowanego. Ponadto obowiązek obowiązkowego ubezpieczenia w proponowanej ustawie obejmuje również Skarb Państwa jako właściciela zwierzyny łownej w stanie wolnym (**art. 17 ust.1 projektu**). Ochroną ubezpieczeniową objęci są tylko dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich (**art. 3 projektu**). Nie są nią objęci w sposób bezpośredni wszyscy właściciele upraw

rolnych i płodów rolnych. W sposób pośredni projekt ustawy obejmuje ubezpieczeniem tych właścicieli upraw rolnych i płodów rolnych, u których szkoda łowiecka wystąpiła (**art. 33 ust. 10 projektu**).

Dotychczasowe rozwiązania prawne nakładają obowiązek wynagradzania szkód łowieckich powstałych w uprawach rolnych i płodach rolnych na terenach które wchodzą w skład obwodów łowieckich na ich dzierżawców i zarządców. Są to podmioty, które są jedną ze stron postępowania zmierzającego do wypłaty odszkodowania w przypadku wystąpienia szkody. Drugą jest właściciel lub posiadacz uprawy bądź płodu rolnego. Stan taki powoduje konflikty, które przy takim rozwiązaniu są nie uniknione, gdyż obie strony mają sprzeczne interesy. W proponowanym rozwiązaniu prawnym wynagradzanie szkód łowieckich dokonywane będzie przez niezależny podmiot (**art. 11 ust. 1 projektu**). Będzie nim wyłoniony w wyniku postępowania przetargowego zakład lub zakłady ubezpieczeń (**art. 13 projektu**). Na ubezpieczycielu będzie ciążył obowiązek przeprowadzenia całego procesu odszkodowawczego. W przypadku braku zgody pomiędzy stronami tego procesu, będzie możliwość mediacji a w ostateczności spory będzie rozstrzygał sąd.

W celu gromadzenia składek na ubezpieczenie, reprezentowania dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich wobec ubezpieczyciela projektowana ustawa powołuje Łowiecki Fundusz Odszkodowawczy (**art. 6 ust. 1 projektu**). Oprócz wskazanego wyżej celu, Fundusz ten poprzez powołaną Komisję do Spraw Oceny Ofert Ubezpieczeniowych, będzie wyłaniał w drodze rozpatrzenia ofert zakład ubezpieczeń, który daje najlepsze gwarancje realizacji całego procesu likwidacji powstałych szkód łowieckich. W imieniu i na ich rzecz będzie zawierał z wybranym ubezpieczycielem umowę ubezpieczenia (**art. 7 ust. 2 projektu**). W obecnym systemie prawnym taki podmiot nie występuje.

Ustawa Prawo łowieckie nie wskazuje źródeł finansowania wynagradzania za szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzęta: łosie, jelenie, daniele, sarny i dziki, jak również powstałe podczas polowania. Nakłada na dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich obowiązek wynagradzania tych szkód. Tym samym to dzierżawcy i zarządcy tych obwodów wpłacają z własnych środków odszkodowania. W całej tej procedurze pominięty jest właściciel zwierzyny w stanie wolnym. Projektowana ustawa zmienia cały system finansowania wynagradzania za szkody łowieckie wyrządzone przez dziki, łosie, jelenie, daniele i sarny. Wprowadza obowiązkowe ubezpieczenie od nich, a poprzez to obowiązek wnoszenia składek do tego

ubezpieczenia przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich (**art. 3 projektu**) oraz Skarb Państwa jako właściciela zwierzyny (**art. 17 ust. 2 projektu**). Składki wnoszone są wysokość 50% wypłaconych w poprzednim łowieckim roku gospodarczym odszkodowań przez Skarb państwa oraz 70% wypłaconych w poprzednim łowieckim roku gospodarczym odszkodowań przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich.

Łowiecki rok gospodarczy	Kwota wypłaconych odszkodowań we wszystkich obwodach łowieckich - dane GUS (w tys. zł)	Składka wpłacana ze środków Budżetu Państwa będąca w dyspozycji ministra właściwego do spraw środowiska (w tys. zł)	Składa wpłacana przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich do Łowieckiego Funduszu Odszkodowawczego (w tys. zł)
2009/2010	49513,90	24756,95	34659,73
2010/2011	57376,20	28688,10	40163,34
2011/2012	56998,03	28499,01	39898,62
2012/2013	68510,40	34255,20	47957,28
2013/2014	75278,00	37639,00	52694,60

Ustawa nie spowoduje obciążenia dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Środki te uzupełnione są przez środki własne ubezpieczyciela (**art. 4 projektu**). Obowiązek opłacenia składek mają także ci dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich, na terenie których dzierżawionych lub zarządzanych obwodów łowieckich do tej pory szkody nie występowały (**art. 22 ust. 2 projektu**). Wynika to z tego, że zwierzyna która przyczynia się do powstania tych szkód przebywa na obszarach wchodzących w skład tych obwodów i w wyniku przemieszczania się w celu poszukiwania atrakcyjnego żeru dokonuje szkód na obszarach poza miejscem ostoi, poza terenem dzierżawionego lub zarządzanego obwodu. Ponadto w przypadku braku realizacji rocznego planu pozyskania zwierzyny, która powoduje szkody za które wypłacane jest wynagrodzenie odszkodowawcze, wprowadzono zasadę wzrostu płaconej składki o procent braku niezrealizowania tego planu za dany łowiecki rok gospodarczy (**art. 23 ust. 1 projektu**) .

W przypadku braku złożenia wniosku o objęcie ubezpieczeniem szkód łowieckich lub nie uiszczenia składki od tego ubezpieczenia, zarządca lub dzierżawca obwodu łowieckiego zobowiązany jest wnieść opłatę za niespełnienie tego obowiązku (**art. 24 ust. 1 projektu**) . Istnieje możliwość dochodzenia braku wpłaty tej opłaty na drodze postępowania sądowego i sądowego postępowania egzekucyjnego (**art. 24 ust. 4 projektu**). Skarb Państwa poprzez funkcje kontrolne realizowane przez ministra właściwego ds. środowiska będzie sprawował kontrolę nad realizacją umowy ubezpieczeniowej (**art. 19 projektu**). Ponadto składka płacona na rzecz ubezpieczyciela, która będzie wykorzystywana niezgodnie z przeznaczeniem, pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlega niezwłocznie zwrotowi do Funduszu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych (**art. 20 ust. 1 projektu**).

W projektowanej ustawie pominięto zagadnienie szkód łowieckich powstających w trakcie wykonywania polowania, gdyż zgodnie z zapisami ustawy Prawo łowieckie (art. 32 ust. 6). członkowie Polskiego Związku Łowieckiego podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu od następstw nieszczęśliwych wypadków i od odpowiedzialności cywilnej w zakresie czynności związanych z polowaniami.

Zagadnienie zgłaszania szkód, dokonywania ich oględzin, szacowania, wyliczania wysokości wynagrodzenia za nie, terminy ich wypłat w ustawie Prawo łowieckie regulowane są bardzo ogólnie. Wydane na podstawie upoważnienia ustawowego rozporządzenie ministra właściwego ds. środowiska w porozumieniu z ministrem ds. rolnictwa wymieniają szereg obowiązków ciążących na podmiotach odpowiedzialnych za przejęcie odpowiedzialności za szkody w uprawach i płodach rolnych, jak również na osobach starających się o uzyskanie statusu poszkodowanego.

Wśród obowiązków dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich wymienia się:

- poinformowanie właściwego miejscowo zarządu gminy o osobach do przyjmowania zgłoszeń szkód,
- prowadzenia ewidencji zgłoszeń szkód,
- wstępnego szacowania szkody zwanego oględzinami,
- ostatecznego szacowania szkody zmierzającego do ustalenia wielkości odszkodowania,

- wypłaty odszkodowania.

Z kolei do obowiązków poszkodowanego należy:

- zgłoszenie szkody przez właściciela lub posiadacza gruntu, na którym wystąpiła szkoda, w formie pisemnej osobie, wyznaczonej przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich, w terminie 3 dni od dnia jej stwierdzenia, a w przypadku szkód w sadach – w terminie 14 dni od dnia jej powstania z jednoczesnym określeniem liczby uszkodzonych drzew,
- udział własny lub wyznaczonego pełnomocnika w procedurze szacowania,
- obecność poszkodowanego, przy szacowaniu traktować należy jako obowiązkową, gdyż nieobecność zawiadomionego poszkodowanego nie wstrzymuje procedury dokonania oględzin lub ostatecznego szacowania szkody,
- powiadomienie szacującego z zachowaniem formy pisemnej o terminie planowanego sprzętu uszkodzonej uprawy, w terminie 7 dni przed zamierzonym sprzętem.

Czynności szacowania szkody składają się z dwóch etapów. Pierwszym z nich są oględziny uszkodzonej uprawy (szacowanie wstępne). Drugim etapem są czynności szacowania ostatecznego, zmierzające do ustalenia wielkości przysługującego odszkodowania. Zarówno z oględzin jak i szacowania ostatecznego sporządzany jest protokół, który podpisują szacujący, poszkodowany i ewentualnie przedstawiciel izby rolniczej, jeżeli brał on udział w szacowaniu. Ustalona wielkość przysługującego odszkodowania winna być wypłacona poszkodowanemu w terminie 30 dni od daty ostatecznego szacowania szkody.

W projektowanej ustawie zagadnienia te są w całości uregulowane w **rozdziale 8**. Zapisy projektu ustawy określają całą procedurę odszkodowawczą od momentu powstania szkody – jej zgłoszenia, do wypłaty odszkodowania (**art. 27 - 34 projektu**). Są to zagadnienia które do tej pory były regulowane aktem prawnym niższego rzędu niż ustawa - rozporządzeniem. W przypadku braku porozumienia stron co do rozstrzygnięcia ostatecznego wyliczenia wynagrodzenia za szkodę, dopuszcza możliwość mediacji, a w ostateczności określa sposób skierowania sprawy na drogę sądową. Działanie takie jest zgodne z linią orzekania jaką w wielu wyrokach przyjmował Trybunał Konstytucyjny. Minister ds. środowiska w porozumieniu z ministrem ds. rolnictwa określi tylko w drodze rozporządzenia szczegółowy sposób

postępowania przy zgłaszaniu szkód łowieckich w uprawach rolnych lub płodach rolnych, wzór protokołu szacowania szkody, wzór zgłoszenia szkody łowieckiej, a także terminy wypłat odszkodowań, określając obowiązek szacowania wstępnego, ostatecznego oraz obszar uszkodzonej uprawy rolnej, wielkość uszkodzonych płodów rolnych, uwzględniając podmioty biorące udział w postępowaniu oraz udokumentowanie szkody, rodzaj uprawy rolnej oraz płodów rolnych, a także zapewniając ciągłość prowadzenia prac agrotechnicznych i zapewnienie produkcji rolnej (**art. 28 ust. 1 projektu**). Uregulowanie tych przepisów materiały ustawy, daje podmiotom których dotyczą, poczucie stabilizacji i trwałości przez dłuższy okres czasu.

Obecnie obowiązująca ustawa „hasłowo” określa zasady współdziałania pomiędzy właścicielami gruntów rolnych i leśnych, a dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich w zabezpieczaniu gruntów przed szkodami. Współdziałanie to jest nieobowiązkowe i jego brak nie rodzi żadnych konsekwencji dla stron. W proponowanej ustawie uregulowano w **rozdziale 7** szczegółowo zasady współdziałania pomiędzy właścicielami upraw rolnych i płodów rolnych, a dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich (**art. 25 projektu**). Polega ono między innymi na stosowaniu dozwolonych prawem zabiegów technicznych, biologicznych lub chemicznych bądź zabezpieczaniu upraw rolnych lub płodów rolnych poprzez stosowanie urządzeń odstraszających, tymczasowych grodzień upraw rolnych lub płodów rolnych. Ponadto właścicielom upraw rolnych i płodów rolnych dano nowe uprawnienie poprzez możliwość bez konieczności uzyskania odpowiednich zezwoleń w obrębie własnej nieruchomości i na terenie oddalonym nie dalej niż 100 m od niej:

- 1) stosować produkty i urządzenia służące odstraszaniu zwierząt,
- 2) płoszyć zwierzęta (**art. 26 projektu**).

Ustawa Prawo łowieckie w zakresie szkód łowieckich posługuje się pojęciami, które nie są w niej definiowane. Interpretacja ich znaczenia pozostawiona jest innym organom lub podmiotom, które je stosują co rodzi negatywne skutki. Projektowana ustawa zawiera cały katalog pojęć używanych w treści jej przepisów i je jednoznacznie definiuje (**art. 2 projektu**). Ponadto użyte pojęcia w innych przepisach proponowanej ustawy są jasno i precyzyjnie określone.

4. Zmiany w obowiązujących.

Projektowana ustawa wprowadza zmiany w następujących aktach prawnych:

- 1) w ustawie z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie,
- 2) w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

5. Wejście w życie ustawy.

- 1) Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 49 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy w zakresie w jakim nie są sprzeczne z ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
- 2) Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

6. Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.